MALTA

QORTI CIVILI
(SEZZJONI TAL-FAMILJA)

ONOR. IMHALLEF
RAYMOND C. PACE

Seduta tad-9 ta' Dicembru, 2004

Citazzjoni Numru. 700/2003

Charlot sive Carmel Gauci

vs

Josette Gauci

Il-Qorti,

I. PRELIMINARI.

Rat ic-citazzjoni attrici datata 9 ta' Lulju 2003 a fol. 1 tal-process fejn gie premess:-

Illi l-kontendenti ccelebraw zwieg bejniethom fit-8 ta' Dicembru 1990, gewwa l-Knisja Parrokjali ta' Gwardamangia, skond ma' jirrizulta mic-certifikat taz-zwieg relattiv, li kopja tieghu qed tigi annessa, esebita u mmarkata bhala Dok. "A".

Illi l-kunsens tal-partijiet ghaz-zwieg kien vizzjat b'difett serju ta' diskrezzjoni ta' gudizzju fuq il-hajja mizzewga jew fuq id-drittijiet u d-dmirijiet essenzjali taghha a tenur tad-dispozizzjonijiet ta' l-**artikolu 19 (1) (d) tal-Kapitolu 255 tal-Ligijiet ta' Malta.**

Illi ulterjorment il-kunsens tal-konvenuta nghata bl-eskluzjoni pozittiva taz-zwieg innifsu, jew ta' wiehed jew wahda mill-elementi essenzjali tal-hajja mizzewga;

Illi ghalhekk iz-zwieg bejn il-kontendenti huwa null u bla effett fil-Ligi *ai fini* tad-dispozizzjonijiet ta' **l-artikolu 19 ta' l-Att Dwar iz-Zwieg ta' l-1975.**

Illi ghalhekk l-istess attur talab lil din il-Qorti sabiex ghar-ragunijiet premessi:-

1. Tiddikjara z-zwieg celebrat bejn il-partijiet fit-8 ta' Dicembru 1990, null u bla effett fil-Ligi, ghar ragunijiet imputabbli lill-konvenuta u ghar-ragunijiet ohra li jigu trattati waqt l-andament tal-kawza, u taghti dawk il-provedimenti l-ohra illi jkunu opportuni f'dan ir-rigward.

Bl-ispejjez kontra l-konvenuta li tibqa` ngunta minn issa ghas-subizzjoni.

Rat id-dikjarazzjoni attrici a fol. 3 u 4 tal-process.

Rat il-lista ta' xhieda u d-dokumenti esebiti a fol. 4 u 5 tal-process.

Rat in-nota ta' l-attur datata 18 ta' Novembru 2003 fejnipprezenta affidavit tieghu u ta' Philip Gauci.

Rat il-verbal tas-seduta ta' l-14 ta' Novembru 2000 fejn giet nominata Dr. Audrey Demicoli bhala Perit Legali; ta' l-20 ta' April 2001; u tas-27 ta' Settembru 2001.

Rat ir-rikors ta' l-attur datat 18 ta' Dicembru 2003 u d-digriet ta' din il-Qorti datat 22 ta' Dicembru 2003.

Rat li l-istess konvenuta giet debitament notifikata, izda ma pprezentat l-ebda nota ta’ l-eccezzjonijiet u baqghet kontumaci.

Rat il-verbal tas-seduta ta’ l-20 ta’ Jannar 2004 u ta’ l-10 ta’ Gunju 2004 fejn gie revokat id-digriet tat-22 ta’ Dicembru 2003 u l-kawza thalliet ghas-sentenza ghad-9 ta’ Dicembru 2004.
Rat ix-xhieda kollha prodotta;

Rat id-dokumenti esebiti;

Rat l-atti kollha l-ohra tal-kawza.

II. KONSIDERAZZJONIJIET.

(i) PRINCIPJI LEGALI.

Illi l-attur jinvoka s-**sub-incizi (d) u (f) ta’ l-artikolu 19 (1) tal-Kap. 255** fil-premessi tac-citazzjoni bhala ragunijiet sabiex iz-zwieg celebrat fit-8 ta’ Dicembru 1990 jigi dikjarat null u bla effett.

Illi s-**sub-inciz (d) ta’ l-artikolu 19 (1) tal-Kap. 255** jitratta dawk l-istanzi fejn il-kunsens tal-partijiet ikun vizzjat b’difett serju ta’ diskrezzjoni ta’ gudizzju fuq il-hajja mizzewga jew fuq id-drittijiet u dmirijiet essenzjali tagha, jew b’anomalija psikologika serja li ghamlitha mpossibbli ghall-kontendenti li jaqdu l-obbligazzjonijiet esenzjali taz-zwieg.

Illi biex ikun hemm dan id-difett serju ta’ diskrezzjoni ta’ gudizzju jrid ikun hemm l-inkapacita’ psikika, li mhux necessarjament timplika anomalija psikologika fis-sens mediku/psikjatriku jew kostituzzjonali, li wiehed jaghraf u jirrifletti u jiddeciedi liberament fuq l-oggett tal-kunsens matrimonjali. Kif fissret din il-Qorti f’diversi sentenzi **“Isabelle Attard vs Stephen Attard”**, (P.A. 21 ta’ Novembru 1995), **“Samuela Lea Pavia vs John Pavia**”, P.A. 20 ta’ Mejju 1996) **Sandro Sciberras vs Janet Briffa gja’ Sciberras**, P.A. 16 ta’ Jannar 1998) dan id-difett ta’ kunsens kif ravvizat fil-ligi taghna m’ghandux jigi

ekwiparat ma' semplici nkompatibilita' ta' karattru, jew ma' decizjoni zbaljata.

Illi f'dan ir-rigward huwa ferm rilevanti dak li osservat il-Qorti fil-kawza fl-ismijiet **"Janet Portelli vs Victor Portelli"** (P.A. 14 ta' Awissu 1995) fejn intqal hekk:-

"It seems that discretion of judgement or maturity of judgement can be lacking, if anyone of the following three conditions or hypothesises is verified; (1) when sufficient intellectual knowledge of the object of consent to be given in entering marriage is lacking; (2) when the contracting party has not reached a sufficient amount of reflection that is proprtionate to the conjugal affair, that is a critical reflection apt for the nuptial; (3) or finally when either party contracting marriage is deprived of internal freedom, that is, that capacity to deliberate with sufficient weighing of the motives and, on the part of the will, freedom (autonomia) from all force from within".

Illi kif jispjega l-gurista ***Bersini*****:**

"la discrezione di giudizio consta di due elementi distinti ma concorrenti e indipendenti: la piena avvertenza e il deliberato consenso. Solo quando l'individuo e' capace della piena comprensione morale e giuridica dell'atto che compie e della perfetta liberta' di elezione e deliberazione nel volerlo e attuarlo si puo' dire che egli l'abbia posto con la piena avvertenza e il deliberato consenso, cioe' nel possesso della sufficiente discrezione di giudizio. ***(Bersini**, **F.,*** **Il Diritto Canonico Matrimoniale, Elle Di Ci (Torino),** 1994, p 97).

Illi fis-sentenza **"Rose Titouah vs Dr. Joseph Mario Sammut"** (P.A. (RCP) 13 ta' Gunju 2002) fil-fatt inghad li l-kuncett ta' d-diskrezzjoni ta' gudizzju *"supposes not only maturity of intellect but also a maturity of the will, that is an ability to take decisions responsibly. A person must possess a critical faculty and internal freedom of choice in order to contract validly".*

"Psychic disorders which give rise to a defect of due discretion include immature personality, which may be characterised by affective infantilism immature character, affective immaturity and an emotionally unstable personality Serious immaturity could very easily constitute a ground of nullity for a marriage. In a Rotal decision of 1961 Sabattani held that a person either has or has not sufficient discretion of judgement to marry. If he has not, then he suffers from 'amentia', not in the sense of insanity, but in the sense that he lacks the sufficient maturity of judgement to understand and choose marriage…….. Therefore, the weakness which affects the mind can merely result from the lack of maturity……"
Illi ***G. Veness,*** kif ikkwotat minn ***N. Picard*** **In "L'Immaturite' et le consentement matrimonial"** (pg. 54-55) jghid is-segwenti:-

"The judge must consider the overall behaviour of the spouse, taking into account the gravity of the conduct, its continuity throughout the conjugal life, its influence on the couple's equilibrium, the relation of behavioural disorders to the 'ius in corpus' and also to the right to the community of life and to consider also all the other factors which are relevant to the determination of the gravity of this immaturity with reference to married life."

Illi dwar dan is-sub-artikolu din il-Qorti kif presjeduta diga kellha okkazzjoni tezaminah, u ghalhekk taghmel referenza ghas-sentenzi **"Joseph Borg vs Maria Nicolina Cutajar gia` Borg"** (Cit. Nru. 1564/97/RCP deciza fil-21 ta' Ottubru 1999) u **"Kevin Spiteri vs Av. Dr. Renzo Porsella Flores et noe"** (Cit. Nru. 2443/97/RCP deciza fit-18 ta' Jannar, 2000); **"Anthony Gallo vs Dr. Anthony Cutajar et nomine"** (P.A. (RCP) 28 ta' Mejju 2002); **"Ali Chahid vs Mary Spiteri"** (P.A. (RCP) 5 ta' Gunju 2002; **"Giulio Farrugia vs Raquel Anne Farrugia"** (P.A. (RCP) 29 ta' Mejju 2002; **"Romina Zammit vs Paul Zammit"** (P.A. (RCP) 30 ta' Mejju 2002) u ghall-principji hemm enuncjati.

Illi f'dawn is-sentenzi, u fid-decizjoni **"Josette Lungaro vs Jesmond Lauro"** (P.A. (RCP) l-1 ta' Frar 2001) il-Qorti

ghamlet referenza ghas-segwenti esposizzjoni ta' ***Viladrich*** li jghid:-

"Thus, there is grave lack [of discretion of judgment] when it is proven that a contracting party lacks intellectual and volitional maturity necessary to discern, in view of binding oneself in an irrevocable manner, the essential rights and duties of marriage, which are the object of mutual surrender and acceptance. The discretion of judgment refers to that degree of maturity of comprehension and of will of the contracting parties which enables them to give and receive each other, through a juridical bond, in a unique community of life and love. This community is indissolubly faithful, ordered to the good of the spouses as well as to the procreation and education of the offspring. ***(Viladrich, P.J.*** **"Matrimonial Consent in Code of Canon Law Annotated"** (Montreal, 1993) p. 686).

Illi fis-sentenza **"Kevin Spiteri vs Av. Dr. Renzo Porsella Flores et noe"** (Cit. Nru. 2443/97/RCP deciza fit-18 ta' Jannar 2000) il-Qorti spjegat:-

*"Kwantu ghall-obligazzjonijiet essenzjali taz-zwieg, din il-Qorti tifhem li, fin-nuqqas ta' definizzjoni jew indikazzjoni fil-Kap 255, dawn l-obligazzjonijiet essenzjali huma dawk li fis-socjeta` Maltija dejjem u nvarjabbilment gew ritenuti bhala l-obligazzjonijiet essenzjali taz-zwieg. Dawn huma "the obligation concerning the conjugal act or carnal union, as bodily union and basis of procreation; the obligation of the community of life and love as an expression of the union between man and woman, mutual well-being, which is inseparable from the provision of an environment conducive to the reception and education of children; and the obligation to receive and bring up children within the context of a conjugal community. It is important to remember that these essential obligations must be mutual, permanent, continuous, exclusive and irrevocable so that there would be incapacity if one of the contracting parties should be, due to a psychological cause, incapable of assuming these obligations with these essential characteristics". (****Vidadrich, P.J.*** *op. cit.,* p. 687).

Illi rigward l-**artikolu 19 (1) (f) tal-Kap 255 tal-Ligijiet ta' Malta,** dan l-artikolu jikkonsidra kemm is-simulazzjoni totali *("colorem habens, substantiam vero nullam")* kif ukoll dak parzjali (*"colorem habens, substantiam vero alteram"*) tal-kunsens.

Illi rigward it-tifsira tal-frazi *"eskluzjoni pozittiva taz-zwieg innifsu",* jew kif maghruf ukoll bhala simulazzjoni totali, l-Qorti fil-kawza (**"Bonnici vs Bonnici"** P.A. 30 ta' Lulju 1982) qalet illi biex ikun hemm simulazjoni totali jrid jigi ippruvat il-*'finis operis'* taz-zwieg gie effettivament eskluz mill-vera rieda ta' parti jew ohra, ghalkemm formalment tkun sehhet ic-celebrazzjoni taz-zwieg.

Illi fis-sentenza **"Cali vs Dr. Albert S. Grech nomine"**. (P.A. 22 ta' Gunju 1988) il-Qorti qalet illi jekk tmur ghac-cerimonja tat-tieg u nternament tissostitwixxi l-ideat tieghek fuq x'inhu zwieg jew inkella xort'ohra teskludi l-veru kuncett taz-zwieg, hi forma ta' simulazzjoni totali. Fid-decizjoni **"Galea vs Walshi"** (P.A. 30 ta' Marzu 1995) il-Qorti spjegat simulazzjoni bhala **"***meta l-atti, gesti jew kliem esterni ma jikkorrispondux ghall-kunsens intern li jkun inghata".*Illi fis-sentenza **"Muscat vs Borg Grech"** (P.A.14 ta' Awissu1995) il-Oorti spjegat il-kuncett ta' simulazzjoni b'dawn il-kliem:-

"Ghalhekk min esternament ikun wera li qed jghati l-kunsens matrimonjali izda jkun internament u b'att posittiv tal-volonta' tieghu qed jichad il-kunsens ghal dak iz-zwieg ikun qed jissimula l-kunsens tieghu".

Illi kif gie insenjat fid-decizjoni fi-ismijiet **"Francesco Teuma vs Liugi Camilleri et"**, (K. 1 ta' Ottubru 1884 - Vol.X p.912):-

"a poter dedursi la invalidita dell'atto e' necessario che risulti chiaro, che cio' che si contrattava non era la yenta, ma una simulazione, cioe' 'fictio seu ostensio falsi pro vero'.

Illi fil-kawza **"Anthony Gallo vs Dr. Anthony Cutajar et nomine"** (P.A. (RCP) 28 ta' Mejju 2002) inghad li *"meta wiehed jitkellem dwar l-eskluzjoni taz-zwieg jew wiehed mill-elementi essenzjali tieghu, wiehed irid jifli jekk il-kontendenti jew wiehed minnhom, alavolja hu kapaci jghati l-kunsens validu taz-zwieg, pero` bl-att tieghu qabel u fil-hajja mizzewga, jew bl-ommissjoni tieghu, eskluda a priori certu obbligi essenzjali tal-hajja mizzewga, cjoe`, issimula l-kunsens tieghu totalment fejn eskluda a priori z-zwieg, jew inkella fejn filwaqt il-kunsens hu jew hi eskludew xi wahda jew aktar mill-elementi essenzjali tal-hajja mizzewga, u cioe' saret simulazzjoni parzjali".*

Illi fil-fatt din il-Qorti taqbel mal-istess definizzjoni u fil-fatt fis-sentenza **"Al Chahid vs Mary Spiteri"** (P.A. (RCP) 5 ta' Gunju 2002 inghad li *"wiehed jinnota li taht l-artikolu 19 (1) (f) trid issir distinzjoni cara bejn zwieg li jfalli minhabba cirkostanzi li jirrizultaw waqt iz-zwieg, u zwieg li jfalli ghax wiehed mill-partijiet minn qabel ma ta' l-kunsens tieghu kien gja mentalment dispost li ma jottemprax ruhu ma xi wahda jew aktar millobbligi matrimonjali. Fl-ewwel ipotesi hemm ir-ragunijiet li jaghtu lok ghas-separazzjoni u fit-tieni ipotesi hemm l-estremi ta' l-annullament taz-zwieg".*

Illi fil-fatt ghal dak li jolqot l-kuncett ta' *"l-eskluzjoni pozittiva ta' xi wiehed jew aktar mill-elementi essenzjali tal-hajja mizzewga",* u cjoe' simulazzjoni parzjali, din il-Qorti bhala il-Prim'Awla tal-Qorti Civili fil-kawza **"Abdel Wahed vs Dr. Yana Micallef Stafrace et"** (P.A. (NA) 14 ta' Lulju 1994) elenkat l-element essenzjali taz-zwieg bhala li jikkonsistu fil-*"kommunjoni tal-hajja konjugali, l-indissolubbilita' tar-rabta taz-zwieg, id-dritt ghall-fedelta' u d-dritt ghall-prokreazzjoni ta' l-ulied".* L-istess elementi gew ikkonfermati wkoll fil-kawza **"Aquilina vs Aquilina"** (P.A. (NA) 30 ta' Jannar 1991) u fis-sentenza **"Grech vs Grech"** (P.A. (NA) 9 ta' Ottubru 1990). Dawn huma wkoll l-elementi fil-ligi kanonika.

Illi l-komunjoni tal-hajja konjugali u l-*"consortium vitae"* tikkomprendi zewg elementi u cioe' l-imhabba konjugali u r-responsabilita` tal-familja. Kif qalet il-Prim'Awla tal-Qorti Civili fid-decizjoni **"Magri vs Magri"** (14 ta' Lulju 1994):-

"Jekk din il-"consortium vitae" hija nieqsa, l-oggett innifsu tal-kunsens taz-zwieg huwa wkoll nieqes. Din il-"Consortium Vitae" tikkomprendi zewg elementi li huma l-imhabba konjugali u r-responsabbilita' tal-familja."

Illi fil-fatt l-element ta' l-indossubbilita` taz-zwieg jehtieg li l-kunsens ikun ibbazat fuq rabta dejjiema bejn ragel u mara wahda, mibnija fuq il-fedelta' u formazzjoni tal-familja. Il-ligi Maltija tippresuponi *'iuris tantum'* dan l-element ta' indossolubbilita' fiz-zwieg.

Illi fil-fatt, ***J. Edwards Hudson*** (pg. 164-165), jispjega car li *"indissolubility can be excluded from consent in two different ways: either because the spouse, knowing the true nature of marriage, nevertheless contract with the understanding that he will have the option of dissolving the bond and recovering his former free status, or because the spouse formulates his own doctrine on marriage, from which the idea of indissolubility is absent and to which he adheres totally with both intelligence and will power".*
Illi wkoll, ***D.J. Burns****,* fii-kummentarju tieghu (***D.J. Burns***, **"Matrimonial Indissolubility: Contrary Conditions. A Historical Synopsis and Commentary".** pg.151) jghid li *"it is not necessary that this intention (i.e. li teskludi l-indossolubilita') was formulated as an express agreement, it can be inferred either from an explicit declaration of one or both parties, or consequent on certain words or actions implying that effect, or as a result of the narration of the circumstances of the contract."*

(ii) APPREZZAMENT TAL-PROVI.

Illi mill-provi prodotti huwa proprju f'dak li jirrigwarda l-kapacita' volitiva tal-partijiet li jiddeciedu liberament, cjoe` li jkollha l-kapacita' volittiva shiha rikjesta ghall-finijiet ta' l-ghoti tal-kunsens matrimonjali, li l-Qorti jidrilha li kien hemm difett serju fil-kunsens ta' l-istess partijiet u dan kollox a bazi ta' dak provdut fl-**artikolu 19 (1) (d) tal-Kap 255 tal-Ligijiet ta' Malta.**

Illi minhabba l-problemi familjari li kellha, l-konvenuta sabet wens fl-attur. Mix-xhieda prodotta mill-attur jirrizulta li fil-fatt kien hemm problemi kbar fid-dar tal-familja tal-konvenuta, u dan ghaliex missier l-istess konvenuta assulutament ma kienx irid jaf bl-attur u jidher li kien hemm konflitt serju bejniethom, tant li missier il-konvenuta kien qal lill-attur li ma riedx jaf bih.

Illi l-attur jallega wkoll li tant kienet serja din il-kwistjoni li meta missier il-konvenuta kien jinduna li l-attur xorta kien qed johrog ma' l-attrici kien issawwat lill-istess konvenuta u li allegatament kien jixrob sew. Skond l-attur dan ma kienx l-unika abbuz li l-istess partijiet kienu jsofru, ghaliex huwa jghid li l-istess missier il-konvenuta kien jehodilha l-flus u kien anke jitlob il-flus lill-attur sabiex din tohrog ma' bintu.

Illi r-rizultat ta' dan kollu kien li l-partijiet ddecidew li jizzewwgu malajr kemm jista' jkun sabiex jehilsu minn dan il-poter li missier il-konvenuta kien qed jaghmel fuqhom, fejn jidher ukoll li l-istess partijiet hassew li kien impossibbli ghalihom li jkomplu b'din ir-relazzjoni jekk ma jizzewwgux, sabiex l-istess konvenuta tahrab minn dan it-trattament ta' missierha. Fil-fatt l-attur jghid li *"zzewwigna ghaliex konna mgieghlin biex nehilsu mis-sitwazzjoni li konna nonsabu fiha".*

Illi fil-fatt jidher li dan kien ta' pressjoni kbira fuq l-attur tant li beda' jiehu kura medika sa mill-bidu taz-zwieg tieghu u fil-fatt jidher li l-istess partijiet ma setghux lanqas jaddattaw ruhhom ghall-hajja mizzewga, dan billi l-attur beda jhossu ghal kollox ristrett u maghluq fis-sitwazzjoni li sab ruhhu fiha tant li kellu jirrikori ghall-kura minhabba l-istat ta' dipressjoni qawwija li sab ruhhu fih, filwaqt li l-konvenuta kienet tfittex sabiex tqatta' l-maggor parti tal-hin taghha ma' jew ghand ommha. Illum il-koppja ila separata legalment 'il fuq minn sitt snin.

Illi fil-fatt mix-xhieda ta' Philip Gauci, missier l-attur, jidher li sabiex jigi ccelebrat dan iz-zwieg l-attur kien ha hsieb kollox huwa u jidher li gie kkoroborat mill-istess xhud li ibnu zzewweg lill-konvenuta biss sabiex dawn it-tnejn

jehilsu mill-ostakoli li sabu sabiex johorgu flimkien, tali ostakoli mahluqa minn missier il-konvenuta, li assolutament ma riedx jaf bir-relazzjoni bejn il-partijiet, u allura jidher li l-attur ha kollox fuqha meta manifestament ma kienx jiflah ghal dan kollu u meta mill-provi prodotti jidher car u palez li l-istess partijiet ma kienux fi stat sabiex jaghmlu ghazla libera ghaz-zwieg bejniethom.

Illi din il-Qorti thoss li minn dak kollu li jirrizulta f'din il-kawza l-ebda wiehed mill-partijiet ma kien f'pozizzjoni li jifhem u japprezza l-istitut ta' din l-unjoni u l-kuncett taz-zwieg li ma huwiex mibni fuq kemm persuna thossha komda ma' persuna ohra, u lanqas li wiehed jipprova jsib refugju fiz-zwieg sabiex jahrab mill-problemi li jista' jkollu jew sabiex jelimina l-poter tal-familjari fuqu jew fuq wahda mill-partijiet, izda hafna iktar minn hekk, ghaliex kollox huwa mibni jew ghandu jkun mibni in verita' fuq ix-xewqa vera ta' persuna li tghix ma' persuna ohra ghall-gid komuni tan-nukkleu ta' familja li l-istess konjugi kapaci joholqu fihom infushom u wkoll jekk ikun hemm ma' uliedhom, espressjoni ta' hajja li hija permanenti u indissolubbli fil-percezzjoni taghha. F'dan is-sens il-kunsens taz-zwieg huwa uniku.

Illi mill-provi jirrizulta kjarament li l-partijiet f'dan il-kaz ma kellhomx id-diskrezzjoni ta' gudizzju relattiv sabiex jaghtu l-kunsens taghhom taz-zwieg validament. Fil-fatt z-zwieg ma jistax jitqies bhala s-soluzzjoni ghall-problemi li wiehed jista' jkollu f'hajtu.

Illi fil-fatt jista' jinghad li r-raguni principali jekk mhux unika ghaliex il-partijiet resqu ghal dan iz-zwieg kien sempliciment sabiex il-konvenuta tehles mill-problemi li hija hasset li kellha meta hija kienet tghix mal-familja taghha, u certament li l-azzjoni taghha hawn kkunsidrata ma kienitx diretta ghal xi emozzjoni jew minhabba li hija kellha lejn l-attur, filwaqt li minn naha l-ohra l-istess attur apparti li hass ghall-konvenuta, ried li jehles mir-restrizzjonijiet u wkoll impedimenti li kien qed isib ghar-relazzjoni tieghu mal-konvenuta, li minn naha taghha jidher li litteralment u effettivament uzatu jew sabitu komdu ghall-iskopijiet taghha u dan kollu huwa ghal kollox

distint u differenti minn dawk li gew skond il-gurisprudenza nostrali konsiderati bhala d-drittijiet u dmirijiet u l-elementi essenzjali taz-zwieg, tant li fis-sentenza **“Mary Mustefa Al Muhamed vs Mustefa Mustefa Al Muhammed”** (P.A. (NA) 27 ta’ Lulju 1999) inghad li:-

“Fil-kawza “Haidin vs Haidin” (PA. (Q.K) 7 ta’ Lulju 1994), il-qorti qalet illi m’ghandu jkun hemm ebda motivazzjoni li ggieghel persuna tersaq ghaz-zwieg ghajr l-imhabba lejn persuna ohra w ix-xewqa li tqatta’ l-kumplament ta’ hajjitha fil-kumpanija taghha. Fiz-zwieg wiehed irid ikun lest li jaghtiha t-totalita’ tieghu nnifsu esklussivament lill-persuna l-ohra, u din l-ghotja trid tkun mhux biss reciproka izda motivata bi hsieb genwin li vermament ikun irid johloq ‘ a partnership for life’.

Mill-gurisprudenza nostrana, jista’ jinghad illi d-dmirijiet u drittijiet tal-mizzewgin fiz-zwieg huma dawk li komunament wiehed jistenna fi zwieg normali fis-socjeta’ taghna. Fost dawn, wiehed isemmi l-fedelta’ u l-assistenza, l-unita’ u l-indossubilita’ taz-zwieg, l-hajja komuni flimkien, id-dritt u d-dmir illi jittiehdu decizjonijiet flimkien intizi fl-ahjar interess tal-familja w il-prokreazzjoni ta’ l-ulied. Il-hajja mizzewwga timporta li l-mizzewwgin jaqsmu kollox flimkien u lijkunu ta’ ghajnuna u ta’ assistenza lil xulxin, b’impenn sis a favur ta’ xulxin u taz-zwieg taghhom l-element tal-‘ communio vitae’. Fil-kawza “Micallef vs Micallef’ deciza fl-4 ta’ Mejju 1993, il-Prim’Awla tal-Qorti Civili enuncjat illi ‘element essenzjali tal-hajja mizzewga skond il-ligi taghna huwa d-dritt tal-mizzewgin ghall-komunjoni tal-hajja (‘communio vitae’) bejniethom”.

Illi dan certament ma’ kienx prezenti fil-kunsens tal-partijiet odjerni u ghalhekk din il-Qorti thoss li t-talba attrici ghandha tigi milqugha ghat-tenur ta’ l-**artikolu 19 (1) (d) tal-Kap 255 tal-Ligijiet ta’ Malta** *stante* li l-istess kunsens tal-partijiet rispettivi f’din il-kawza kien hekk vizzjat fil-mument taz-zwieg.

Illi l-Qorti thoss li minn naha l-ohra l-provi prodotti ma humiex sufficjenti sabiex iz-zwieg celebrat bejn il-kontendenti jigi wkoll dikjarat null u bla effett *ai termini* tas-**sub-inciz (f) ta' l-artikolu 19 (1) tal-Kap. 255,** ghalkemm wara dak fuq deciz din il-kwistjoni hija biss ta' natura akkademika.

Illi ghal dawn il-motivi il-Qorti jidrilha li z-zwieg celebrat bejn il-partijiet fit-8 ta' Dicembru 1990 ghandu jigi dikjarat null u bla effett minhabba li l-kunsens tal-partijiet kien vizzjat *ai termini* tas-**sub-inciz (d) ta' l-artikolu 19 (1) tal-Kap. 255.**

<u>III. KONKLUZJONI.</u>

Illi ghalhekk ghal dawn il-motivi, din il-Qorti, **taqta' u tiddeciedi,** billi fil-kontumacja tal-konvenuta, **tilqa' t-talbiet attrici** biss fis-sens hawn deciz b'dan li:-

1. Tiddikjara z-zwieg celebrat bejn il-partijiet fit-8 ta' Dicembru 1990, null u bla effett fil-Ligi, ghar ragunijiet imputabbli liz-zewg partijiet f'din il-kawza *stante* li l-kunsens taghhom kien vizzjat a bazi ta' l-**artikolu 19 (1) (d) tal-Kap 255 tal-Ligijiet ta' Malta.**

Bl-ispejjez jinqasmu bin-nofs bejn iz-zewg partijiet.

Moqrija.

< Sentenza Finali >

--------------------------------TMIEM--------------------------------